

TO HAVE, OR not to haue.

CAP. I.

Raffo erat immensa vis pecuniae. Crassus immensa vi pecuniae fruebatur.

Omnibus est à natura tributum, vt propulserent iniuriam. Ita natura comparatum est,

vt vim vi repellamus.

Mos fuit Iudæis, mos obtinuit apud Iudæos, vt è foro redeuntes lauarent manus.

Tu non es laboribus assuetus: labores perferre non consueuisti.

Patrem moribus non refers, non imitaris.

Nosti hos agros mihi tecum esse communes.

Horum agrorum vterq; nostrum est participes.

To haue by nature.

Custom.

Imitation.

To haue with another.

CAP. 2. Virtus.

Memoriae proditum est, Socrate multis virtutibus prædicitum fuisse, multis virtutibus floruisse.

To do well or virtuously.

- To liue wel. Beatus is est qui virtutem colit, qui honestè & cum virtute vitam traducit.
- To dye wel. Martyrum vitam mors præclara terminauit. Paulus vitam suam egregio mortis genere conclusit.
- It is his duty. Tua interest, tua refert, parentibus obtemperare.
- It is not his duty. Mei muneris est in studia incumbere. Haud æquum est, minimè rationi consentaneum est.
- To perform his duty. Si rectè præstes officium tuum, si rectè tuo munere fungaris, summam laudem consequeris.
- To reforme or amend his life. Vtinam frater meus honestiùs vitam institueret, vtinam vitam laudabiliorem exordiretur,

CAP. 3.

- To liue ver-
tuously. **L**Eges vetant, ne quis vllam culpam committat aut perpetret: nequis vllò se vitio contaminet.
- Giuen to
vice. Catilina inhonestè vitam traduxit: ad omnia vitia procliuis fuit.
- Without
vice or fault. Sum remotus à culpa, culpæ expers.
- To blame
for fault. Præceptor mihi vitio dedit, quòd ipso inconsulto e schola exhibam: inussit mihi notam ignauitiæ.
- Vnhonest
talke. Caue ne quid turpe ex ore tuo excidat: caue ne oratio tua finibus ijs excedat, quos modestia præscripsit.
- To accuse
of fault. Spero fratres meos nunquam accusatum iri intemperantiæ.
- To marre
with vicious
courses. Spero nunquam fore, vt fratres mei insimulentur intemperantiæ.
- Catilinae societas multos adolescentes malis moribus corrumpit.

Multi

Multi adolescentes malos mores ex societate
Catilinæ contraxerunt.

De cibo detrahe, moderare tibi in cibis.

Temperance
in eating.
Moderation
& rashness.

Propensus es ad temeritatem nimis præceps in a-
gendo: studijs tuis modum impone, modum
statue.

Cum opulentissimo viro mihi lis est, in ius duxi
vel vocavi hominem.

Judgement
and Law.

Doleo quòd frater meus causa ceciderit, litem
perdiderit.

Overcome
in the law.

C A P. 4.

Gouvernement and subiection.

Cato Rēpub. gubernabat & administrabat: To gouerne.
provinciæ præerat vel præsidebat.

Hoc negotij tibi mandamus. tibi provinciā To cōmand.
hanc delegamus.

Parentibus nostris pareamus, morem geramus.

To obey.

Deo seruiunt boni: pietatem & religionem co-
lunt.

To serve
God.

Multi temporis rationem habent: multi se con-
formant ad temporis rationem.

To serve the
time.

Futurum est vt certum virtutis nostræ fructum
feramus, percipiamus.

To reward.

Interest magistratus homines nocentes poena af-
ficere, & in malos animaduertere.

To punish.

Curandum est magistratibus, ne homicidæ iudi-
cio liberentur, ne ex iudicio elabantur.

To escape
punishment

Negotium exhibetur immerenti, molestius & in-
uariis afficior sine causa.

Undeserved
punishment

CAP. 5.

Covenants and Bargaines

To make
promise.
To keepe
promise.
Breaking of
promises.
To lend.

To owe.

To pay.

Buying and
selling.

Polliceor, fidem do, me hoc esse facturum.
In me recipio, fratrem meum fidem suā pra-
staturum, promissa persolutorum.

Ne rescindas conuenta : ne promissa violēs.

Accommoda mihi chartam, liceat mihi uti tuo
cubiculo.

Magnam mihi pecuniæ vim debet, magno mihi
ære obstrictus est.

Non habeo unde solvam : non suppetit, unde cre-
ditoribus satisfaciam.

Quanti indicas hunc librum ? emi hunc librum
tribus assibus : hic liber mihi constitit tribus
assibus.

CAP. 6.

Prosperis and Adversis

Prosperity.

Adversitie.

Subiect to
adversitie.

Yndone in
adversity.

Change of
fortune.

NE superbia intumescas, cum fortuna tibi fa-
uet, cum restibi ad voluntatem fluunt.

Fatum hoc meum est, ut miserrima quæq; susti-
neam ut amarissimam fortunam in omni vita
degustem.

Innumeris fortunæ telis vita hominum est ex-
posita, hominum vitæ immuneri casus impen-
dent.

Periit Respublica : actū est penitus de republica.
Cogitate quā varia tempestate vita hominum
iactetur

iactetur quæ sit rerum humanarum vicissitudo.
 Quis diu viuere diuturnam vitam transigere non cupit. Long life.
 Optandum est, vt ad id tempus spiritum ducere, vitam producere possimus.
 Decursum mihi iam propè vitæ spatium est: ad metam vitæ iam perueni. Decrepita ætate, ingrauescente ætate nupturit. Death at hand in old age.
 Abhinc tres dies Aldus Manutius e vitâ decessit, vitam cum morte commutauit, mortalitatem expleuit. Death.
 Dedi operam, vt funere honorifico esseretur, exequiis honorificis cum prosequutus sum. Buriall.
 Bene me habeo, bona valitudine vtor. Health.
 In grauem incidit morbum, morbo affectus est grauissimo, qui vitâ eius in discrimen adduxit. Sickness.
 Vires tuas exhauris, debilitas. Weaknes of body.
 Vires pristinas recuperaisti, ex morbo conuulisti. Recovery.
 Deliquium animi passus est, intermortuus est. Sowning.
 Mentē captus est, mentis compos non est. Madnesse.
 Somnum hac nocte capere non potui, noctem in somnem duxi. Lacke of sleepe.
 Nisi cibo parcas, obesior fies, nimiam pinguitudinem indues. Grossenesse or fatnesse.
 Id vnū agis, vt diuitias tibi congeras, vt opibus abundes & circumfluas. Riches.
 Per nequitiam patrimonium exhauris, dissipas. To spend riches.
 In eas coniectus est angustias, vt vnde viueret nō haberet, vt ei ad victum necessaria minimè suppetrent. Pouerty.
 Naufragium feci rei familiaris, periit res domestica. Losse of riches.
 Hac nocte non mediocre excitatum est incendiū, multæ ædes conflagrarunt. Losse by fire.

- Deam.** Valdè cara est annona, summa rerum omnium difficultas.
- Honour.** Vales autoritate apud tuos ciues, patria tua multum tibi tribuit.
- To come to preferment.** Non suspicatus sum fore, vt hoc magistratu excluderere, non dubito quin gradum summum obtineas.
- Estimation.** Virtutis erat ratio maxima apud maiores nostros opes nihili æstimabant maiores nostri.
- To preferre before.** Honestum vtili anteponendum est, antiquior debet esse nobis de honesto cura, quàm de vtili.
- Reuerence or respect.** Cicero Catonem in honore habuit: Catonē studio & obseruantia prosequutus est.
- Excellency.** Vir omni laude insignis, vir singularis.
- To excell.** In arte dicendi Cicero omnes à tergo reliquit, & palmam omnibus præripuit.
- Praise.** Cicero omnibus antecelluit, omnes anteiuit.
- Nobility.** Homerus ita Achillem laudibus affecit & illustrauit, vt ipsius famam nulla vetustas corrumpere, nulla dies terminare possit.
- Ignobility or meannes of birth.** Non obscuro loco natus est, è clara stirpe natus est.
- Dispraise.** Multos, infimæ conditionis, obscuri loci, virtus extulit.
- Reproch.** Pessimè omnium avaritiæ nomine Crassus audiebat, avaritiæ nota Crasso inurebatur.
- Loss of honour, Beauty.** De tua existimatione detrahere conantur, maculas honori tuo aspergunt improbi.
- Fine dwelling. Fruitfull of children.** Cura ne tuæ dignitatis iacturam facias, ne tua dignitas obscuretur.
- Facies ei liberalis est, sunt in illo quæ amorem concilient.**
- Cicero domo utebatur cum primis lauta & eleganti: lautissimè habitauit.**
- Cicero multos liberos ex Terentia suscepit. Terentia**

rentia multos liberos Ciceroni peperit.
 Elationem animi diuitiæ in te pariunt, diuitiarū Pride.
 causa elatus & inflatus es superbia.

CAP. 7.

EX avaritia multa mala oriuntur & emanant; Cause.
 avaritia facit, vt in multa mala incidamus.
 Deus omnia condidit, ex nihilo excitauit. Creation.
 Dignitatem tuere, incolumem serua. Conferia-
 tion.
 Liberum est seu velis à pacto discedere, seu mane Liberty.
 re conuentui. Nunc integrum non est tibi, hac
 de re quod velis statuere.
 Vigilet necesse est, qui literas assequi cupiat. Fieri Necessity.
 non potest, quin doleat is, cui fit iniuria.
 Fieri solet: non paucis vsu venire solet, vt verbo- Fortune.
 rum copiam æmulantes in loquacitatem in-
 cidant.
 Egestas euntibus ad honores difficultates obicit. Hinderance
 Paupertas multis impedimento est, quo minus
 docti cuadant.
 Non vulgarem laudem consequutus est, sibi Getting.
 comparauit. Vide *Shewes*. CAP. 8.
 Effers me laudibus vt in eas à me gratiam, grati- Getting of
 am meam his laudibus aucuparis. fauour.
 Dignus est qui diligatur, sunt in illo quæ amo- Getting of
 rem concilient. loue.
 In limine, in vestibulo orationis. Beginning.
 Huc omnes conatus tui spectant vt ditescas. hic of a worke.
 ad priuatam vtilitatem omnia refert. End which
 Tua scripta ad exitum perducas, tuis scriptis fi- we intend.
 nem imponas. Coronidem addere, Colopho- End or fini-
 nem imponere. shing.
 Perfunctus sum annuo munere. Annui imperii End of his
 finem office.

- finem attingi.
- Briefly. Ut rem paucis perstringam, ut satietatem longæ orationis effugiam.
- Exactness. Aliquid ad perpendicularum exigere, elaboratè & ad amussim.
- Ornament. Aliquid perpolire & exornare.
- Fitness. Ad omnia appositus, accommodatus.
- Frustration. Lusit operam: spe frustratus est, res pro voluntate non successit.
- Good success. Spero futurum, ut rem ex animi sententia expediam, ut fortuna meis optatis respondeat.

CAP. 8.

Of understanding, the effects and kinds of it.

- Knowledge. **H**oc tibi exploratum est, hoc te non latet.
- Knowledge by learning. Medicinæ gnarus sum, calleo medicinæ artem.
- Teaching & learning. Multa ab experientia percipiuntur, viam aperit vsus ad multarum rerum scientiam.
- Ignorance. Ego vix literas attingi, vix literas à limine salutavi
- Wit. Tui ingenii acies est acutissima, egregio à natura ingenio instructus es, & præditus.
- The defect of wit. Pinguetudo stupidi ingenii signum est, ingenii tarditatem arguit.
- Remembrance of things past. Nulla dies tua erga me merita delebit, tua beneficia mihi in animo hærebunt.
- Prediction of future. Sapiens coniectura res futuras assequitur: ea quæ impendent tanquam ex aliqua specula prospicit: ventus australis pluvia portendit, præfagit.
- Certainly. Hoc ego exploratum habeo, pro comperto habeo.
- Not full certainty. Exitus belli in dubio versatur, in dubium vocari potest.

Oratio

Oratio tua sapit, respicit stultitiam, rusticus obolet
allium.

Tibi fidem non habeo, non apud te fidem habet
oratio mea. Beliefa.

Non possum induci ut huic credam rumori, utpote
qui nulla nitatur ratione. Hoc laudabile est ut
mea fert opinio quantum iudicio assequi pos-
sum. Opinion.

Amicus meus venit in suspensionem, in suspicio-
nem adducitur infidelitatis. Suspicion.

Quid consilii capiam ignoro, Adhuc in aequili-
brio vacillat animus, utroque nutans, In dubio
versor. Dubitacion.

In eo consilium cum animo meo, cum ratione
tanquam æquissima lance perpendo aliquid. Considera-
tion.

Est mihi in animo hoc vere navigare, mihi de-
cretum & deliberatum est. Intention.

Frater meus sibi optime constat, ægrè discedit à
fratentia. Resolution
and incon-
flancy.

Hoc rationi consentaneum est, non alienum est à
ratione. Truth.

Tibi animus est apertus, odisti artes, quibus veri-
tas ut in volucro quodam obregitur. Truth of
mind or sin-
cerity.

Hoc pacto tua virtus patebit illustrius, extabit
apertiùs. Manifestati-
on of truth.

Parens filiis auctor esse debet, ut virtuti incum-
bant, argumentis filios debet adducere ad vir-
tutem. Fecit mihi lachrymis penitentis fidem,
lachrymis mihi persuasit sese facti penitere. Persuasion.

Libido nos ad ea quæ minus decent allicit & in-
uitat, nos illecti & deliuiti voluptate, in mi-
serias incurrimus. Mouing.

Sapiens amicos consulat, amicos in consilium ad-
hibebit. Counsell.

Quod

Falsity.	Quod dicis alienum est à veritate, à veritate abhorret.
Shewes.	Præ se fert modestiam, captat laudem, venatur gloriam, aucupatur famam, accersit sibi malum.
Deceit.	Te cognoui in fraudem inductum, dolo captum & irretitum.
Painting.	Apelles veneris caput singulari expressit artificio, egregiis picturæ coloribus illustravit.
Boasting.	Oscentat ingenium, venditat memoriam.
Consent.	Assentior tibi: accedo tuæ sententiæ.
Dissent.	Hoc à meis literis abhorret & alienum est, id verum nobis est controuersum.

CAP. 2.

Of the will and affections.

Love.	N emo est omnium, in quem magis, quàm in te mea sit propensa beneuolentia, quem ego maiore, quàm te beneuolentia prosequar.
Doing of good or profiting.	Quod stomacho confert, idem conducit cerebro.
Helping.	Nihil æquè conducit ad beatè viuendum ac pietas in deum.
Healing.	Amicis tuis auxiliare: auxilium affer.
Benefits.	Huic incommodo mederi potes, huic malo illud erit remedio.
Recôpence.	Donis illum affecti, beneficia in illum contuli.
	Nunquam tua officia reponam, nunquam tua beneficia remetiar.
Gratitude.	Fateor me tibi magnopere deuinctum esse, hoc nomine plus tibi debeo quàm vt vnquam soluendo esse possim.
Salutation.	Te plurimum amo, quòd cum saluere à me iusseris,

ris, quòd ei meis verbis salutem dixeris.

Me perhumanitèr excepisti, me amantèr tractasti. Entertain-
ment.

Muniisti te virtute contra fortunam, septus es virtutis prædiis aduersus impetus fortunæ. Defence.

Impetum inimicorum tua prudentia franget: tua virtus retundet. Defence by
repressing
opposition.

Camillus urbem Romanam obsidione Gallorum exemit, ab obsidione vindicauit, & liberauit. Deliuerance

Omnes te destituunt, deserunt.

In illo plus officii est, magis ad humanitatem propendet. Desertion or
forsaking.
Courtisie.

Cum nemine prorsus tibi conuenit, te morosum difficilemq; præbes in consuetudine. Discourtisie

Mihi cum eo intercedit summa familiaritas, vtor eo valdè familiaritèr. Acquain-
tance.

Cum bonis libentèr amicitiam contraho, societatem in eo. Get ting of
acquain-
tance.

In omni te fortuna comitabor, me tibi comitem adiungam. Company.

Turpe est inire societatem cum perditis hominibus, dare nos in societatem perditorum. Keeping of
company.

Magnum ex ea re emolumentum percepit, commoditatem demessuit. Receiuing
good.

E populi beneuolentia excidi, hoc factum gratiam meam apud populum extinxit. Non decet coniunctionem diffuere dirimere. Losse of
loue.

Redigam vos in gratiam, fac vt mecum redeat in gratiam. Reconcilia-
tion.

CAP. 10.

Astutias odio prosequor, odio habeo.

Frater meus te oppugnat. Mihi iustus est. Hatred.
Enmity.

Abhorret

- Not endu- Abhorret à literis, ad studiorum mentionem nau-
ring auoi- seat.
ding. Ignis obest valetudini, valetudo incommodo af-
Disproft or ficitur, si ad ignem accedo.
hinderance. Iniuriam mihi intulisti, iniuria me affecisti, Mihi
Wrong. fit iniuria.
Cruelty. Pater sauit in filios, sauitiam aduersus filios ex-
erect.
Resistance. Parua nobis repugnat, aduersatur. Mihi scribe-
re non licuit per valetudinem, per occupatio-
nes.
Not fauora- Frater in me est paulò iniquior, animo est in me
ble. haud satis aequo.
Cursing. Quoties caput tuum diris deuouit? Execratus est
tum sese tum suos omnes
Envy, to be In summam omnium inuidiam inductus est, val-
enuid or de illum exercebat inuidia.
hated. Splendor meus multos offendit, Multi spendore
Cause of meum moleste ferunt.
enue. Parum inter eos convenit, alterius in alterum be-
Falling out. neuolentia refrigit.
Deuorse, Vxor digressa est à marito, maritus repudiauit
vxorem.
Contention. Frater altercatur cum valentioribus. Aduersus
paratioris à viribus contentionem suscipit.
Fight. Quis te cum isto commisit homine? cum hoste
congregior, confugo, manus consero.
To set vpon. Latrones impetu adoriuntur viatores, In viato-
res impetum faciunt.
Warre. Hannibal bellum gessit cum Romanis, bellum
intulit Romanis.
Spoiles in Hostes ex patria prædas agunt, Eam diripiunt &
warre. rapinis exhauriunt.
Leaving or Rex contraxit exercitum, conscripsit exerci-
pressing of tum.
an armie.

Hostis

Hostis contra Patauium castra posuit, Obsidione
Patauium cinxit.

Siege.

Cæsar prælio consequutus est victoriam. Regio
redacta est in hostis potestatem.

Overthrow
in warre.

Multi ceciderunt in pugna. Desiderati sunt.

Losse of mē
in warre.

Disscordiæ funditus ciuitates euertunt, Solo x-
quant.

Overthrow
of Cities.

Orestes parentem vita exuit, Interfecit.

Killing.

Impatiens malorum mortem sibi consciuit, mor-
te spontanea vitam abruptit.

Killing of
himself.

C A P. II.

Of Desires, the properties and effects of it.

TVum decus expeto, cupiditate tuæ laudis in-
credibili teneor.

Desire.

Obsecro te atq; obtestor, Illud vnum abs te mag-
noperè peto contendoq; , vt, &c.

Entreaty.

Implorauit opem hominis, eblanditus est fauo-
rem.

Desire of
courtship.

Feliciter exeat quod cœpisti, ex animi sententia
succeedat quod aggressus es.

Wishing of
prosperity.

Da operam, adnitere totis neruis, vt in virum
doctum euadas.

Endenour.

In studiis diligentiam adhibe, in literas incumbe,
in id plurimum laboris exhaustum, exantla-
tum est.

Labour.

Non reprehendo, quod ad mercaturam exercen-
dam, ad negotiandum te contuleris.

Marchandise.

Si quid otii nactus ero, si per occupationes lice-
bit, literas ad te dabo.

Leasure.

Tua legendi sis tis nunquam extinguitur, nimum
in studiis operæ consumis.

Study.

Abstinen-

Omission.	Abstinendum est ab earum rerum sermone, earū rerum sermo est dimittendus.
Care.	Nullam hæcenus vtilitatis meæ rationem habui, vtilitatem minimè spectauī, mihi vni non propexi, consului.
Difficulty vnderaken.	Graue onus subeo, rem difficilem aggredior.
Easineffe.	Res in procliui est, Nullo negotio rem conficies.
Going forward.	Parum in literis promouisti, fecisti progressum in studiis.
Searching or seeking after.	Minerua filiam peruestigauit, Minerua in filia perquirenda omnia loca perlustrauit.

CAP. 12.

Of Delight and pleasure, the properties and effects of it.

Delight.	N Vncius patrem tuum lætitia affectit, lætitia perfudit.
Weariness.	Vitæ me tædet, vita mihi molesta est literarum me cepit satietas.
Recreation.	Rus cogito, vt animum parumpèr à molestiis abducam, vt animus recreetur, & relaxetur.
Rest from labours.	Quiescunt homines à negotiis, vacatio est à negotiis.
Gratulation.	Gratulor vicisse te, lætor tuo nomine quòd vxor fæliciter peperit.
Comfort in affliction.	Hoc mihi solatium præbet, hoc animum languentem erigit confirmat.
Quietness of mind.	Vacuus sum molestiis, dei me benignitas ab omni molestia vindicauit.
Contentation.	Præsentem statum boni consulo. Non ei satis fuit, nos iniuriis affectisse. Sufficit mihi hoc accepisse.

CAP.

CAP. 13.

*Of Sorrow and Anger, the properties
and effects of it.*

Dolore conficior, animi ægritudine contra- Sorrow.
besco, curis districtus sum, distorqueor.
Valdè fui commotus, cum audiui eos molestiam Trouble.
tibi exhibere, cum audiui te molestia affici.
Sunt quos meus splendor offendat, sunt quos Vexation.
meus honor male habeat.
Vbi his malis emerfero, vbi ex his malis eluctatus Deliverance
fuero. from sorrow.
Nondum huius animi me pœnitet, capit me pri- Repentance
stinæ benignitatis pœnitudo.
Non te pudor retinet, omni prorsus pudore es ex- Shamelesnes
utus, non te molestia deterret à voluntate.
Nonnullorum stultitiam ægrè sustineo, haud sa- Patience.
tis æquo animo fero.
Tantum abest, vt insolentes ad iniurias fortunæ Senseless.
sint, vt malorum vsu & consuetudine obduru-
erint, callum contraxerint.
Exarsit iracundia, excanduit iracundia, Anger.
Me ad iram incitas, facis vt ira commouear. To cause
Non id egi, vt eum grauiter offenderem, commo- anger.
uere illum leuiter volui. To dis-
please.

CAP. 14.

Of Feare, and of the Concomitants.

- Feare.** **Q**uilibet casus illum metu afficit, in timorem coniecit.
- Fortitude.** Amo eos qui animo vigent, qui excellenti animo præditi sunt.
- Cowardise.** Summo tibi erit dedecori animum demittere, animo concidere.
- Encouragement.** Omnem mihi metum exemisti, animum meum confirmasti.
- Danger.** Eodem in discrimine versaris, tua res in periculum adducitur.
- To cast into danger.** Cæsar copias Pompeii in summas angustias compulit, in maximas difficultates coniecit.

CAP. 15.

Of Hope, and the like.

- Hope.** **C**oncipio de te spem, non nihil spei illis affut sit.
- Despaire.** Ex vestra concordia victoriam spero. Non committam, ut omnem planè spem abiiciam. Exclusa spes omnis videtur esse meliorum rerum, spe excidi: spes mea frustrata est.
- Trust or confidence.** Ne fortunæ fidem habeas, spem in fortuna nullam reponas.

CAP.

CAP. 16.

Of speech and delight.

A Dduci nunquam potero, vt illum alloquar, *Speech.*
vt sermone cum illo habeam.

Fama diuulgata, disseminata est, statim rumor *Fame.*
emerfit.

Hoc dilucide & enodatè explicabo. Sole meridi- *Plainnesse of*
ano clarius est: *speech or*

Cur ad istorum sermonem aures tuæ patent? Cur *writing.*
horum sermonibus aures præbes, aures pate- *Harkening.*
facis.

Tuus ad me sermo per honestissimos perlatus est, *Bringing of*
tuum ad me sermonem detulerunt homines *word.*
honestimi.

Hoc silentio inuoluam, hoc oratione mea non *Silence,*
atingam.

Is longiorem sermonem habet, plura verba effun- *Fulnesse of*
dit, quam par est. *speech.*

CAP. 17.

Of Quantities.

A Nnos natus quatuor & viginti, annos natus *Of number.*
viginti quatuor, annos natus centum &
quatuor.

Vixit annos plures decem, amplius quadraginta, *More or*
Bellum redintegrarunt, odium vetus eo dictorio *less in num-*
recruduit. *ber.*

Refricuit illi veteris iniuriæ memoriæ, *Renouation*

Reckoning among.	Relatus sum in numerum militum, ascitus sum in numerum militum.
Doing a-gaine.	Studia repetam, rursus ad studia me conferam.
Recōpence.	Quod corporis formæ detractum est, id animi donibus natura pensauit, exæquauit.
Increase.	Pompeius imperium Romanum produxit & amplificauit. Ad rem fit accessio, aliquid ad rem accedit.
Reckoning of the sum.	Biennium est, quod subduxi rationes, Secundus hic annus agitur, ex quo summam collegi.
Greatness of bodie.	Immensa magnitudine sunt gigantes, magnitudine nemo gigantes adæquat.

CAP. 18.

Of Time.

Time.	S enescit indies vel in dies singulos, mutatur in horas.
	Superiore anno, sexto post anno, octauo ab hinc die, hinc ad diem octauum, Rediit post diem sextum quam à nobis discessit.
Antiquity.	Ab orbe condito, post homines natos non extitit homo scelerator.
Length of time.	Transacto iam multorum annorum spatio rediit.
Opportunity.	Nacti tempestatem opportunam, vela faciemus.
In opportunity.	In alienum tempus cadit reditus tuus, non redit opportunè.
Time to come.	Spero te diu victurum, spero fore, spero futurum vt diu viuas. Aliquando illa dies illucescet, cum secus virtuti tribuatur honor.
Prolongation of time.	Cunctandum non est, res non est producenda. Id agis vt rem extrahas, vt in aliud tempus rem reicias.

Nulla

Nulla interposita mora, ne minimo quidem spatio temporis interiecto.

Age pedetentim, sensim infunde.

Virtus non vetustate senescit, non temporis diurnitate corrumpitur.

Vsum studiorum intermisi, studia prorsus obieci.

Ineunte vere proficiscar, è portu soluam. In exitu iam annus erat.

Diescit, aduersperascit, dies appetit, prima luce abiit.

Elapsa de manibus est, periit temporis opportunitas.

Ad diem constitutam, præfixam adero.

Duodecim annos natus est, duodecimum etatis annum attigit.

Speedinesse.

Slownesse.

Continueance of time.

Discontinueance.

Beginning or end of

some seasons.

Morning & evening.

Loss of time.

Time appointed.

Age of

years.

CAP. 19.

Of Place.

CONFerebant se, recipiebant se ad regem Deiotarum pedibus iter fecit : iuit in equo.

Iter ingressus est, in viam se dedit.

In Alpibus Apennini difficiles sunt locorum angustia, impeditissimus est ad iter faciendum mons Apenninus.

Hic mihi est ablegandus aliquò, non possum hunc amouere quopiam.

Adii fratrem heri statim à prandio, Conueniam te sub noctem.

Mihi est in animo Londinum proficisci, ex hoc loco migrare Londinum.

Nunquam egredieris cubiculo : pedem limine cubiculi nunquam effers.

Journeying

To set forth in journeying

Trouble-some travelling.

Sending away.

Going to one.

Departure.

Sitting still.

- Returne.** Reuertor, refero me ad locum pristinum.
Meeting. Frater mihi reuertenti obuiam processit, occurrit mihi per vicos.
- Weariness.** Tantum iter emensus est, vt eo valdè defatigatus in morbum incideret. Fessus est de via.
- The top.** Abdidit se in summas ædes, fuga se contulit ad superiores ædium partēs.
- No passage.** Interclusa mihi est via ad illum locum. Obstructus mihi est aditus : non patet mihi aditus ad illum.
- Easiness of passage.** Ad Philosophiam dialecticā viam aperit, viam sternit, viam præstruit.
- Space.** Londinum hinc abest vel distat viginti milliaria, vel viginti miliaribus. Ego ne latum quidem vnguem ex hoc loco discedam.

FINIS.

LONDON,
 Printed for *Philemon Stephens* and
Christopher Meridub.
 1627.

occurrit

atiga-
a.

lit ad

bstru-
tus ad

viam

aria,
idem